

Welkom in Wunderland

OP 5 augustus 1943 mijmerde Jean Monnet in Algiers over zijn Europese droom. In een historische brief schreef hij dat die gestalte moest krijgen 'in een concreet domein: de zware industrie van kolen en staal. Ze was en is nog steeds de basis van de oorlog.'

In 1951 werd de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) een feit.

In de tijd van Homeros waren mooie vrouwen de inzet van oorlogen, maar doorgaans trekken legers ten strijde om economische redenen. Het conflict in Georgië gaat om gas en niet om de onafhankelijkheid van een provincie zo groot als Henegouwen.

De energiecrisis bedreigt de wereldvrede. Mohamed ElBaradei, winnaar van de Nobelprijs voor de Vrede in 2005, pleitte in juli niet voor niets voor een mondiaal energieagentschap.

Karel De Gucht droomt van een Europees energiekartel. De liberaal wil zelfs met subsidies de pijplijnen in Europa verbinden zodat lidstaten elkaar kunnen helpen wanneer Poetin de gaskraan dichtdraait.

Dat energie - zoals voedsel - niet mag worden overgelaten aan de vrije markt, werd in België al eerder duidelijk. Een Belgisch privémonopolie werd vervangen door een Frans (staats)monopolie. Liberalisering?

Ondertussen tikt de tijdbom. In 2015 gaan Doel 1 en 2 en Tihange 1 dicht. Tussen 2022 en 2025 volgen nog vier kerncentrales. Sinds de kernuitstap van 2003 is veel tijd verloren gegaan. De werkgevers en steeds meer politici willen de kerncentrales langer openhouden. Anders gaat het licht uit én de planeet naar de maan.

" Wanneer de nucleaire industrie groene argumenten gebruikt, is het altijd opletten geblazen. De *bottom line* is dat er alternatieven voor fossiele brandstoffen moeten worden gevonden, ook als de aarde niet zou opwarmen. Uranium is een fossiele brandstof. Volgens het Internationaal Atoomagentschap (IAEA) is het nog 70 jaar voorradig. Daarna is het koffiedik kijken. Als al onze elektriciteit uit kernenergie moet komen, is het al binnen vijf jaar op. En er zal dan nog geen vat olie minder verbruikt zijn.

Het is nog niet te laat. De elektriciteit die door de oudste centrales wordt opgewekt, wordt al gecompenseerd door nieuwe STEG- (aardgas) en WKK-centrales (warmtekracht koppeling), en in 2015 draaien de windmolenparken in de Noordzee op volle toeren. Het probleem rijst dus pas in 2022. De kerncentrales langer dan 40 jaar openhouden is erg riskant. Gemiddeld gaan ze 25 jaar mee en er is weinig ervaring met centrales van 40, laat staan 60 jaar. Nieuwe centrales dan maar? Wie gaat dat betalen? Kerncentrales zijn peperduur en het duurt jaren voor de investering rendeert. Wanneer de privésector alle externe kosten (de ver-

zekering, de ontmanteling, het afval) moet betalen, is het plaatje nog minder rooskleurig. Het Federale Planbureau schreef in 2004 dat het bij een terugkeer naar kernenergie aangewezen lijkt dat de staat bijdraagt aan de financiering. In de Verenigde Staten stuiten de plannen om nieuwe centrales te bouwen op weigerachtige financiers.

Alternatieve energie is het enige alternatief. Luchtfietserij? Als windenergie een 'onzekere' energiebron zou zijn, dan stond Nederland al eeuwenlang blank. En dan is er nog zonne-energie, WKK, schone gas- en steenkoolcentrales, warmtepompen, getijdenenergie en biogas (een Mest Energie Plan?). Bovendien zouden we ook veel zuiniger met energie kunnen omgaan. Een banaal voorbeeld: als alle Europeanen hun televisietoestel 's nachts niet langer in sluimerstand laten staan, heeft heel Denemarken gratis elektriciteit.

In de Verenigde Staten pleit Al Gore voor 100 procent groene energie in 2018. John McCain lacht hem niet weg. Ze weten allebei dat het aandeel van kernenergie in de elektriciteitsproductie niet zal stijgen en dat groene energie grote economische, ecologische en geostrategische voordelen biedt.

In Europa blijft het wachten op een doortastend beleid. Het voorbeeld zou (0 paradox!) het Euratomverdrag (1957) kunnen zijn. De stichtende leden handelden in de geest van Jean Monnet 'beseffende, dat de kernenergie de voornaamste hulpbron vormt welke de ontwikkeling en de vernieuwing van de productie zal verzekeren en de vooruitgang van de werken des vredes mogelijk zal maken'. Schrap het woord 'kernenergie' en verving het door 'duurzame energie' en het verdrag kan morgen weer dienen.

Wanneer de nucleaire industrie groene argumenten gebruikt, is het altijd opletten geblazen.

De kerncentrales kunnen - als noodoplossing - langer openblijven. Op twee voorwaarden: de veiligheidsgaranties moeten sluitend zijn en Eletrabel moet bovenop de 'mottenballentaks' een 'groene btw' betalen om alternatieve energie massaal te stimuleren. Suez zou naar schatting 40 miljard euro verdienen aan het openhouden van de Belgische centrales. Met dat geld kunnen 180 windmolenparken gebouwd worden die stroom leveren voor 15 miljoen gezinnen. Dar zou de 'vooruitgang van de werken des vredes' pas vergemakkelijken. Als ooit zou blijken dat de centrales van de vierde generatie echt zuiniger en veiliger zijn, kunnen de kansen voor kernenergie opnieuw keren. De ervaringen met de kweekreactor in Kalkar waren alvast niet hoopgevend. Dat avontuur kostte België 9 miljard frank. Kalkar is nu een pretpark. Het heet 'Wunderland Kalkar'. EH

(RIK VAN CAUWELAERT 15 MET VAKANTIE)